

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра підприємництва і права

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ

Завідувач кафедри

 Алла СВІТЛИЧНА

(протокол «01» вересня 2025 р. № 1)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (обов'язкова навчальна дисципліна)

Трудове право

освітньо-професійна програма Правознавство

спеціальність 081 Право

галузь знань 08 Право

рівень вищої освіти бакалавр

інститут: Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та
інформаційних технологій

Полтава

2025 – 2026 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни Трудове право для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Правознавство»

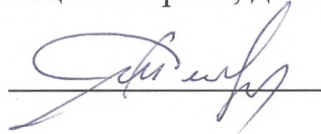
спеціальності 081 Право

Мова викладання – державна.

Розробник:

Сьомич М. І., професор кафедри підприємництва і права, д.е.н., професор

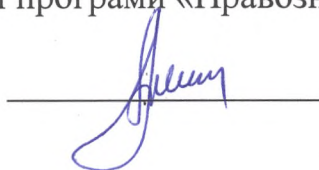
«01» вересня 2025 року

Микола СЬОМИЧ

Погоджено гарантом освітньої програми «Правознавство»

«01» вересня 2025 року

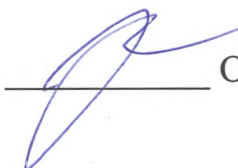

Євгенія ЛИПЧУК

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Право»

протокол «01» вересня 2025 року №1

Голова ради з якості
вищої освіти спеціальності «Право»

Олександр КАЛЬЯН

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Загальна кількість годин	180	180
Кількість кредитів	6	6
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова	
Рік навчання (шифр курсу)	3 (081 ПР бд 2023)	3 (081 ПР бз 2023)/ 2 (081 ПР бз 2024[1] (стн))
Семестр	5	6/4
Лекції (годин)	28	8/6
Практичні (годин)	32	16/-
Самостійна робота (годин)	120	156-
в т.ч. індивідуальне завдання: контрольна робота (годин)	–	10/-
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен/-

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Формування у здобувачів вищої освіти системи знань з актуальних питань правового регулювання відносин у сфері використання найманої праці з метою забезпечення прийняття ними обґрунтованих рішень у сфері проблем нормативної регламентації трудових правовідносин та особливостей практики застосування норм трудового права.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни Трудове право є досягнуті результати навчально-пізнавальної діяльності при формуванні відповідних компетентностей при вивченні дисциплін Теорія держави і права, Юридична деонтологія, Історія держави і права України, Конституційне право України.

4. Компетентності:

загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

спеціальні:

СК 7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК 8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

5. Програмні результати навчання:

ПРН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

ПРН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

ПРН 21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

ПРН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРН 5.	Знати та критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття трудове право у навчанні та професійній діяльності; Володіти поглибленими когнітивними та практичними уміньми/навичками, демонструвати майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері трудового права; Доносити до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, власного досвіду та аргументації з питань трудового права; Формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти функціонування норм трудового права
ПРН 6.	Знати та критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття трудове право у навчанні та професійній діяльності; Володіти поглибленими когнітивними та практичними уміньми/навичками, демонструвати майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері трудового права; Доносити до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, власного досвіду та аргументації з питань трудового права; Формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти функціонування норм трудового права

<p>ПРН 13.</p>	<p>Знати та критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття трудове право у навчанні та професійній діяльності; Володіти поглибленими когнітивними та практичними умінями/навичками, демонструвати майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері трудового права; Доносити до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, власного досвіду та аргументації з питань трудового права; Формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти функціонування норм трудового права</p>
<p>ПРН 19.</p>	<p>Володіти концептуальними науковими та практичними знаннями інститутів трудового права. Володіти поглибленими когнітивними та практичними умінями/навичками, демонструвати майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері трудового права. Доносити до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, власного досвіду та аргументації з питань трудового права. Здатність продовжувати навчання з питань трудового права зі значним ступенем автономії.</p>
<p>ПРН 20.</p>	<p>Володіти концептуальними науковими та практичними знаннями інститутів цивільного права України; Володіти поглибленими когнітивними та практичними умінями/навичками, демонструвати майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері трудового права; Проводити збір, інтерпретацію та застосування даних з питань практики правової реалізації норм трудового права; Здатність продовжувати навчання з питань трудового права зі значним ступенем автономії</p>
<p>ПРН 21.</p>	<p>Володіти концептуальними науковими та практичними знаннями інститутів трудового права; Володіти поглибленими когнітивними та практичними умінями/навичками, демонструвати майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері трудового права; Проводити збір, інтерпретацію та застосування даних з питань практики правової реалізації норм трудового права; Здатність продовжувати навчання з питань трудового права зі значним ступенем автономії</p>
<p>ПРН 22.</p>	<p>Володіти концептуальними науковими та практичними знаннями інститутів трудового права; Володіти поглибленими когнітивними та практичними умінями/навичками, демонструвати майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері трудового права; Проводити збір, інтерпретацію та застосування даних з питань практики правової реалізації норм трудового права; Здатність продовжувати навчання з питань трудового права зі значним ступенем автономії</p>

6. Методи навчання і викладання:

Словесні методи (лекція, бесіда); *наочні методи* (моделювання професійних ситуацій, презентації, ілюстрування); *практичні методи* (виконання ситуаційних завдань, аналіз наукових джерел та судової практики, конспектування), *методи самостійної роботи* (виконання завдань самостійної роботи), *методи формування пізнавальних інтересів* (створення ситуації інтересу, ситуації новизни навчального матеріалу, метод використання життєвого досвіду, навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації), *інтерактивні методи* (кейс-метод; дискусії, диспути, інтерактивної взаємодії).

7. Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Предмет, метод, функції та система трудового права

Поняття праці та права на працю. Конституційні засади права на працю. Заборона примусової праці. Рівність у праці, заборона дискримінації.

Поняття та предмет трудового права. Ознаки предмета трудового права. Трудові відносини працівників і тісно пов'язані з ними суспільні відносини. Особливості процедурних відносин у трудовому праві.

Метод трудового права. Ознаки методу правового регулювання трудових відносин. Сфера дії норм трудового права.

Роль і функції трудового права. Основні тенденції розвитку трудового права у сучасній Україні.

Система трудового права. Система трудового законодавства. Предмет, метод і система науки трудового права.

Відмежування трудового права від суміжних галузей права: цивільного права, адміністративного права, права соціального забезпечення, цивільно-процесуального права та виправно-трудоного права.

Тема 2. Джерела трудового права

Поняття джерел трудового права. Класифікація джерел трудового права.

Дія нормативних правових актів про працю у часі, просторі і за категоріями працівників.

Єдність і диференціація правового регулювання трудових відносин. Фактори диференціації. Загальне і спеціальне законодавство про працю.

Система джерел трудового права. Конституція України як основне джерело трудового права. Джерела міжнародного правового регулювання праці. Кодекс законів про працю. Система законів, що регулюють соціально-трудоі відносини. Підзаконні акти, що регулюють працю працівників. Постанови і розпорядження Кабінету Міністрів у галузі праці. Нормативні акти Міністерства праці та соціальної політики України. Акти соціального партнерства. Угоди, колективні договори. Інші локальні нормативно-правові акти.

Роль рішень Конституційного суду України та значення роз'яснень Пленуму Верховного Суду України у тлумаченні і застосуванні законодавства про працю.

Реформа трудового законодавства. Проект Трудового кодексу України.

Тема 3. Основні принципи трудового права

Поняття і значення правових принципів. Імплементация принципів міжнародного трудового права у трудове право України. Формулювання і система основних принципів трудового права. Загальна характеристика основних (галузевих) принципів трудового права.

Принципи, що визначають політику в галузі правового регулювання ринку праці та зайнятості. Принципи, що визначають застосування умов праці. Принципи, що визначають охорону трудових прав працівників.

Співвідношення принципів трудового права з суб'єктивними правами та обов'язками.

Тема 4. Суб'єкти трудового права

Поняття та види суб'єктів трудового права. Правовий статус суб'єкта трудового права. Трудова правосудність, суб'єктивні права й обов'язки, гарантії реалізації трудових прав і обов'язків, відповідальність суб'єктів трудового права.

Громадяни (працівники) як суб'єкт трудового права. Спеціальна правосуб'єктність і спеціальна працездатність.

Роботодавці (юридичні та фізичні особи) як суб'єкти трудового права. Поняття роботодавця. Зміст трудової правосуб'єктності (права та обов'язки щодо організації праці працівників). Співвідношення понять «власник підприємства» і «адміністрація підприємства».

Трудовий колектив організації як суб'єкт трудового права. Поняття, види і правовий статус трудових колективів. Основні повноваження трудових колективів, їх класифікація за видами праці та сферою її застосування, за рівнем об'єднання працівників. Повноваження трудового колективу та їх класифікація. Організаційно-правові форми (механізми) реалізації повноважень і самоврядування трудового колективу. Правовий статус і повноваження колективу бригади у сфері праці. Органи трудового колективу (загальні збори, рада трудового колективу) та їх компетенція. Принципи здійснення діяльності трудового колективу.

Професійні спілки та інші уповноважені на представництво трудовим колективом органи як суб'єкти трудового права.

Правові основи діяльності професійних спілок. Законодавство про права та гарантії діяльності професійних спілок. Поняття профспілок, їх завдання та функції.

Загальна характеристика правового статусу професійних спілок у сфері праці. Основні права професійних спілок у сфері праці та їх класифікація. Правовий статус органів професійних спілок. Захисна функція професійних спілок. Роль професійних спілок у виникненні, зміні та припиненні трудового договору. Права професійних спілок у захисті трудових прав працівників, встановленні умов праці, регулюванні заробітної плати і робочого часу, у контролі і нагляді за додержанням законодавства про працю, колективного договору і угод.

Гарантії діяльності профспілок. Гарантії прав профспілок і виборних профспілкових працівників. Захист прав професійних спілок і відповідальність за їх порушення. Відповідальність професійних спілок.

Інші суб'єкти трудового права. Служба зайнятості. Органи контролю та нагляду. Органи з вирішення індивідуальних і колективних трудових спорів. Розпорядник майна. Організації роботодавців та основні засади їх діяльності.

Тема 5. Правовідносини у сфері трудового права

Загальна характеристика системи правовідносин у трудовому праві.

Поняття трудового правовідношення, його особливості. Відмінності трудового правовідношення від суміжних з ним правовідносин.

Суб'єкти трудових правовідносин. Індивідуальні та колективні трудові правовідносини. Зміст трудових правовідносин, основні права й обов'язки їх суб'єктів.

Підстави виникнення, змінювання і припинення трудових правовідносин. Відносини за дисциплінарної відповідальності та застосування заходів заохочення. Відносини за матеріальної відповідальності.

Правовідносини, що тісно пов'язані з трудовими правовідносинами. Відносини при зайнятості та працевлаштуванні. Організаційно-управлінські відносини між трудовим колективом і роботодавцем. Соціально-партнерські відносини. Відносини при нагляді та контролі за охороною праці та додержанням трудового законодавства. Відносини за професійної підготовки, підвищення кваліфікації та перепідготовки персоналу. Правовідносини за умов учнівства. Правовідносини за підвищення кваліфікації, перепідготовки кадрів та перепідготовки. Відносини за умов вирішення індивідуальних і колективних трудових спорів.

Тема 6. Колективні договори та угоди

Поняття і сторони колективного договору, угоди. Сфера дії законодавства про колективні договори та угоди. Принципи розробки та укладання колективних договорів та угод. Соціально-правове значення колективного договору, угоди.

Поняття колективного договору. Сторони колективного договору. Порядок укладання колективного договору. Строк і порядок ведення переговорів, вирішення розбіжностей, що виникають під час їх ведення. Порядок розробки, укладання та внесення змін і доповнень до колективного договору. Строк чинності колективного договору.

Зміст колективного договору. Види умов колективного договору: нормативні, зобов'язальні та інші. Структура колективного договору. Правове значення додатків до колективного договору. Реалізація колективного договору та контроль за виконанням його умов.

Поняття, види та сторони соціально-партнерських угод. Порядок ведення переговорів з укладання та змін угод. Строки їх чинності. Структура і зміст угод. Контроль за виконанням угод.

Співвідношення трудового законодавства з положеннями колективного договору і угод. Вирішення спорів між сторонами колективного договору, угоди. Відповідальність за порушення законодавства про колективні договори та угоди.

Тема 7. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування

Законодавство про зайнятість населення. Закон України «Про зайнятість населення» від 05 липня 2012 р. з наступними змінами та доповненнями. Поняття зайнятості. Форми зайнятості. Основні принципи державної політики у сфері зайнятості та працевлаштування.

Правовий статус безробітного. Поняття безробітного і підходящої роботи. Право громадян на забезпечення зайнятості і працевлаштування.

Правове регулювання вивільнення та працевлаштування працівників. Порядок вивільнення працівників.

Поняття та види працевлаштування. Правова організація працевлаштування. Порядок працевлаштування громадян. Органи з працевлаштування громадян. Державна служба зайнятості, її права та обов'язки. Державні гарантії зайнятості населення (загальні та додаткові). Стадії працевлаштування. Особливості працевлаштування окремих категорій громадян (молоді, інвалідів та інших).

Соціальні гарантії громадянам у сфері зайнятості. Порядок реєстрації громадян як безробітних. Професійна підготовка, підвищення кваліфікації і перепідготовка безробітних громадян. Сприяння зайнятості громадян, які потребують соціального захисту. Види виплат і допомоги у зв'язку з безробіттям. Поняття громадських робіт. Юридичне значення оплачуваних громадських робіт.

Органи з контролю за додержанням законодавства про зайнятість населення.

Тема 8. Трудовий договір

Поняття та значення трудового договору. Відмінність трудового договору від суміжних цивільно-правових договорів, які пов'язані з працею. Сторони трудового договору.

Зміст трудового договору. Умови трудового договору та їх правове значення. Умови, які передбачені у законодавстві. Умови, що встановлюються за угодою сторін при укладанні трудового договору. Необхідні та додаткові (факультативні) умови. Поняття трудової функції та місця роботи.

Порядок укладання трудового договору. Юридичні гарантії при укладанні трудового договору. Форма трудового договору. Документи, що подаються при укладанні трудового договору. Реєстрація трудового договору між працівником і фізичною особою. Випробування при прийнятті на роботу. Обмеження спільної роботи родичів на підприємстві, в установі, організації. Оформлення прийняття на роботу. Трудова книжка.

Види трудових договорів: за строком дії, змістом, порядком укладання. Особливості окремих видів трудових договорів. Строкові трудові договори. Види строкових трудових договорів. Контракт як різновид трудового договору. Зміст контракту. Трудові договори при суміщенні професій і посад. Трудовий договір про роботу за сумісництвом. Трудові договори, що

укладаються при організованому наборі працівників. Трудові договори з іноземцями. Трудові договори, що укладаються з працівниками за конкурсом. Трудовий договір з надомниками. Інші види трудових договорів.

Поняття переведення на іншу роботу. Відмінність переведення від переміщення. Види переведень на іншу роботу. Тимчасове переведення працівника на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором. Випадки тимчасового переведення на іншу роботу. Тимчасові переведення на іншу роботу в разі простою. Інші види переведень.

Зміна істотних умов праці. Підстави та порядок зміни істотних умов праці.

Атестація працівників. Поняття, значення та порядок проведення атестації. Правові наслідки атестації.

Підстави припинення трудового договору. Класифікація підстав припинення трудового договору. Додаткові підстави припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу. Додаткові підстави розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу з певними категоріями працівників за певних умов. Розірвання трудового договору на вимогу виборного профспілкового органу.

Правове регулювання усунення працівників від роботи. Поняття і випадки усунення працівників від роботи. Відмінність усунення від звільнення працівника.

Порядок звільнення з роботи. Переважне право на залишення на роботі при вивільненні працівників у зв'язку зі змінами в організації виробництва та праці. Попередня згода профспілкового органу первинної профспілкової організації, членом якої є працівник, на розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. Випадки розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця без згоди профспілкового органу. Оформлення звільнення. Порядок проведення розрахунку при звільненні з роботи працівника. Трудова книжка. Вихідна допомога.

Правові наслідки незаконного звільнення.

Тема 9. Робочий час і час відпочинку

Поняття робочого часу і значення його правового регулювання. Гарантії щодо робочого часу.

Поняття і види робочого тижня, робочого дня, зміни.

Види робочого часу. Нормальна тривалість робочого часу. Скорочена тривалість робочого часу. Неповний робочий час.

Поняття режиму робочого часу, порядок його встановлення. П'ятиденний і шестиденний робочий тиждень і тривалість щоденної роботи. Початок і закінчення роботи. Робота за змінами. Перерви між змінами. Чергування.

Спеціальний режим правового регулювання робочого часу. Тривалість роботи напередодні святкових, неробочих і вихідних днів та уночі. Неповний робочий час. Ненормований робочий день.

Порядок обліку робочого часу. Поняття «облік робочого часу». Поденний і щотижневий облік робочого часу. Підсумований облік робочого часу. Облікові періоди. Особливості регулювання робочого часу в окремих галузях економіки. Гнучкі графіки роботи. Поділ робочого дня на частини. Вахтовий метод організації робіт. Поняття вахтового методу організації робіт. Тривалість вахти та робочого дня.

Поняття і порядок застосування понаднормових робіт. Виняткові випадки застосування понаднормових робіт. Заборона залучення до понаднормових робіт окремих категорій працівників. Граничні норми застосування понаднормових робіт. Компенсація понаднормових робіт. Розмежування понаднормових робіт і ненормованого робочого дня.

Поняття і види часу відпочинку. Перерви упродовж робочого дня (зміни) для відпочинку та харчування. Додаткові перерви для годування дитини. Щоденні перерви в роботі (міжзмінні перерви). Щотижневий безперервний відпочинок (вихідні дні). Святкові і неробочі дні.

Поняття і види відпусток. Державні гарантії права на відпустку.

Щорічна основна відпустка. Види щорічної відпустки. Тривалість щорічної основної відпустки. Тривалість основної щорічної відпустки для окремих категорій працівників, що встановлені іншими актами законодавства.

Щорічна додаткова відпустка та її види. Відпустка за умови праці, за особливий характер праці. Стаж роботи, що дає право на щорічну основну відпустку.

Порядок надання відпусток. Черговість надання відпусток. Випадки перенесення щорічної відпустки на вимогу працівника. Підстави перенесення відпустки на інший період. Випадки відкликання з відпустки.

Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням. Поєднання роботи з навчанням. Соціально-правове значення поєднання праці з навчанням.

Творча відпустка, умови, тривалість і порядок надання.

Соціальні відпустки. Види соціальних відпусток. Відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами. Відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку. Додаткові відпустки працівникам, які мають дітей.

Оплата відпусток. Порядок обчислення заробітної плати працівникам за час відпустки. Випадки виплати грошової компенсації за невикористані щорічні відпустки.

Відпустки без збереження заробітної плати. Відпустки, що надаються в обов'язковому порядку за бажанням працівника. Відпустки, що надаються за згодою сторін. Тривалість відпустки без збереження заробітної плати.

Пільги для працівників, які поєднують роботу з навчанням.

Тема 10. Заробітна плата

Поняття заробітної плати. Структура заробітної плати: основна заробітна плата, додаткова заробітна плата, інші заохочувальні і компенсаційні виплати.

Методи регулювання заробітної плати. Державне регулювання оплати праці. Договірне регулювання оплати праці. Оплата праці за сумісництвом. Оплата праці за контрактом.

Організація оплати праці на підприємствах, в установах і організаціях. Тарифна система заробітної плати та її елементи. Значення тарифної системи для регулювання оплати праці. Оплата праці працівників установ і організацій, що фінансуються з бюджету.

Оплата праці на важких роботах, на роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці, на роботах з особливими природно-географічними і геологічними умовами та умовами підвищеного ризику для здоров'я. Повідомлення працівників про запровадження нових або зміну діючих умов праці.

Системи заробітної плати та її види: погодинна, відрядна.

Нормування праці. Норми праці. Норми виробітку. Норми часу. Норми обслуговування. Норми чисельності. Нормоване завдання. Відрядні розцінки.

Форми матеріального стимулювання праці: премії та винагорода за підсумками роботи за рік.

Надбавки і доплати до заробітної плати за високу кваліфікацію та майстерність.

Оплата праці у разі відхилення від установлених умов праці. Оплата праці при виконанні робіт різної кваліфікації. Оплата праці при суміщенні професій (посад) і виконанні обов'язків тимчасово відсутнього працівника. Оплата роботи в понаднормовий час. Оплата роботи у святкові і неробочі дні. Оплата роботи у нічний час. Оплата праці за незакінченим відрядним нарядом. Порядок оплати праці при невиконанні норм виробітку та при виготовленні продукції, що виявилась браком. Оплата часу простою.

Строки і порядок виплати заробітної плати. Обчислення середньої заробітної плати.

Тема 11. Гарантійні та компенсаційні виплати

Поняття гарантійних і компенсаційних виплат і доплат. Гарантійні виплати та їх види: оплата щорічних відпусток; за час виконання державних обов'язків; для тих, яких направляють для підвищення кваліфікації, на обстеження до медичного закладу; для переведених за станом здоров'я на легшу менше оплачувану роботу; переведених тимчасово на іншу роботу у зв'язку з виробничою необхідністю; для вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, переведених на легшу роботу; при різних формах виробничого навчання, перекваліфікації або навчання інших спеціальностей; для донорів; обраних на виборні посади; на час виконання громадських обов'язків.

Гарантійні доплати та їх види. Гарантійні доплати неповнолітнім.

Компенсаційні виплати та їх види: в разі переїзду на роботу до іншої місцевості, при службових відрядженнях, за роботи у польових умовах та інші, що встановлюються Кодексом законів про працю України та іншими актами законодавства України.

Порядок і види підрахунку середнього заробітку при гарантійних виплатах.

Гарантії збереження заробітної плати. Відрахування із заробітної плати.

Обмеження розміру відрахувань із заробітної плати.

Тема 12. Внутрішній трудовий розпорядок. Трудова дисципліна

Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Поняття внутрішнього трудового розпорядку. Система нормативних актів, що регулюють порядок здійснення трудової діяльності. Види правил внутрішнього трудового розпорядку: типові, галузеві, локальні. Правові наслідки відсутності в організації правил внутрішнього трудового розпорядку. Структура та зміст правил внутрішнього трудового розпорядку. Статути та положення про дисципліну.

Основні трудові обов'язки сторін трудового договору. Основні трудові обов'язки працівників. Основні обов'язки власника або уповноваженого ним органу або фізичної особи.

Поняття заохочення за успіхи в роботі. Підстави заохочення. Соціально-правове значення заохочень у забезпеченні трудової дисципліни. Види заохочень: за способом впливу на працівників, за оформленням і закріпленням у правових актах, за сферою дії, за органами застосування заохочень.

Порядок застосування заохочень за успіхи в роботі. Переваги і пільги для працівників, які успішно і сумлінно виконують трудові обов'язки.

Заохочення за особливі трудові заслуги. Державні нагороди.

Поняття трудової дисципліни. Значення дисципліни праці. Технологічна та виробнича дисципліна. Правові методи забезпечення трудової дисципліни: створення необхідних організаційних та економічних умов для нормальної високопродуктивної роботи; метод переконання (виховання); метод заохочення; метод примусу; метод свідомого ставлення до праці.

Поняття та види дисциплінарної відповідальності працівників. Загальна дисциплінарна відповідальність. Спеціальна дисциплінарна відповідальність. Нормативно-правові акти щодо спеціальної дисциплінарної відповідальності. Статути та положення про дисципліну. Критерії розмежування загальної та спеціальної дисциплінарної відповідальності: за колом осіб, за заходами дисциплінарного стягнення, за колом осіб та органів, наділених правом накладати дисциплінарні стягнення.

Підстави дисциплінарної відповідальності. Елементи дисциплінарного проступку. Суб'єкт дисциплінарного проступку. Суб'єктивна сторона. Об'єкт дисциплінарного проступку. Об'єктивна сторона.

Основні ознаки дисциплінарної відповідальності працівників. Законність. Обґрунтованість та справедливість: індивідуалізація видів дисциплінарного стягнення; обмеження строку дії дисциплінарного стягнення. Правові гарантії притягнення працівника до дисциплінарної відповідальності.

Стадії накладення дисциплінарного стягнення. Виявлення дисциплінарного проступку. Застосування дисциплінарного стягнення. Виконання дисциплінарного стягнення. Оскарження та зняття дисциплінарного стягнення.

Дисциплінарні стягнення та їх види. Види дисциплінарних стягнень, що застосовуються до окремих категорій працівників.

Порядок застосування дисциплінарних стягнень. Органи, правомочні застосовувати дисциплінарні стягнення. Строк для застосування дисциплінарного стягнення. Дисциплінарні звільнення.

Оскарження та зняття дисциплінарних стягнень.

Гарантії для працівників, обраних до профспілкових органів, у разі їх притягнення до дисциплінарної відповідальності.

Інші заходи правового впливу, що застосовуються до порушників трудової дисципліни. Застосування заходів громадського впливу до порушників трудової дисципліни трудовим колективом або товаришським судом.

Тема 13. Охорона праці

Поняття охорони праці та її значення. Законодавство про охорону праці. Право працівника на охорону праці. Гарантії прав на охорону праці при укладанні трудового договору та під час роботи.

Організація охорони праці на виробництві. Правила та інструкції з охорони праці та виробничої санітарії. Повноваження роботодавця у сфері охорони праці. Повноваження працівників у сфері охорони праці. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій. Навчання з питань охорони праці. Фінансування охорони праці. Служба охорони праці на підприємстві. Комісії з питань охорони праці.

Спеціальні правила охорони праці на важких, шкідливих і небезпечних роботах. Право працівника на пільги і компенсації за важкі, шкідливі та небезпечні умови праці. Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Перелік обставин, за яких настає страховий випадок державного соціального страхування громадян: а) від нещасного випадку на виробництві та б) через ймовірність професійного захворювання. Поняття нещасного випадку та професійного захворювання.

Охорона праці жінок. Перелік важких робіт та робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці жінок. Граничні норми піднімання і переміщення важких речей жінками. Обмеження праці жінок у нічний час. Обмеження щодо залучення вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, до понаднормових робіт, робіт у вихідні дні і у відрадження. Охорона праці вагітних жінок, жінок, які мають неповнолітніх дітей.

Охорона праці неповнолітніх. Заборона застосування праці неповнолітніх на важких роботах, роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці та на підземних роботах. Граничні норми піднімання і переміщення важких речей неповнолітніми. Вік прийняття на роботу. Медичний огляд неповнолітніх віком до 18 років. Заборона залучення неповнолітніх до нічних, понаднормових робіт і робіт у вихідні дні. Пільги щодо робочого часу та надання відпусток. Тривалість робочого часу неповнолітніх. Інші умови праці неповнолітніх, що визначені законодавством.

Охорона праці осіб із зниженою працездатністю (пенсіонерів, інвалідів, ветеранів війни та праці). Робоче місце інваліда. Порядок працевлаштування інвалідів. Інші гарантії у сфері охорони праці інвалідів. Особливість залучення до робіт у нічний час та до понаднормової роботи.

Управління охороною праці. Нагляд і контроль за охороною праці і відповідальність за її порушення.

Тема 14. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору

Поняття матеріальної відповідальності сторін трудового договору. Поняття та особливості матеріальної відповідальності працівників за шкоду, заподіяну роботодавцю. Мета та значення матеріальної відповідальності сторін трудового договору.

Відмінність матеріальної відповідальності працівників від майнової відповідальності, передбаченої нормами цивільного права: за суб'єктом заподіяння шкоди, підставами та умовами матеріальної відповідальності, межею матеріальної відповідальності, розміром. Порядок покриття шкоди.

Загальні підстави й умови матеріальної відповідальності працівників. Підстави матеріальної відповідальності працівників. Трудове майнове правопорушення: порушення працівником трудових обов'язків; наявність заподіяної працівником прямої дійсної шкоди майну роботодавця. Умови матеріальної відповідальності працівників: протиправні дії (бездіяльність) працівників; причинний зв'язок між протиправними діями (бездіяльністю) працівників та їх наслідком у вигляді шкоди, що настала; вина працівника, що заподіяв шкоду зумисне або через необережність.

Види матеріальної відповідальності працівників. Обмежена матеріальна відповідальність працівників та її розмір. Випадки обмеженої матеріальної відповідальності працівників. Повна матеріальна відповідальність працівників. Випадки повної матеріальної відповідальності.

Підвищена матеріальна відповідальність працівників. Матеріальна відповідальність у випадках, коли фактичний розмір шкоди перевищує її номінальний розмір.

Індивідуальна та колективна (бригадна) матеріальна відповідальність. Перелік робіт, у разі виконання яких може запроваджуватися колективна (бригадна) матеріальна відповідальність. Порядок впровадження колективної (бригадної) матеріальної відповідальності. Письмові договори про повну матеріальну відповідальність.

Визначення розміру шкоди. Порядок покриття шкоди, заподіяної працівником: добровільно, за розпорядженням роботодавця, у судовому порядку. Строк звернення до суду у питаннях стягнення з працівника матеріальної шкоди. День виявлення шкоди. Обставини, які підлягають врахуванню при визначенні розміру відшкодування. Докази майнового стану працівника. Обов'язок доведення наявності умов для покладення матеріальної відповідальності на працівника.

Матеріальна відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівникові. Випадки матеріальної відповідальності роботодавця перед працівником. Порушення роботодавцем права працівника на працю. Порушення роботодавцем права працівника на здорові і безпечні умови праці - незабезпечення роботодавцем здорових і безпечних умов праці при виконанні працівником трудових обов'язків. Порушення роботодавцем інших прав працівника. Відшкодування моральної (немайнової) шкоди працівнику.

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю застрахованого. Страхові виплати.

Тема 15. Нагляд та контроль за дотриманням законодавства про працю в Україні

Поняття і система органів з нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю та їх повноваження. Види нагляду та контролю за додержанням законодавства України про працю.

Державний нагляд і державний контроль за додержанням законодавства про працю.

Повноваження місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування у сфері охорони праці.

Громадський контроль за додержанням законодавства про працю: професійні спілки, спеціальні органи у складі профспілок - правова і технічна інспекція праці, трудові колективи та їх постійний орган - рада трудового колективу та ін.

Юридична відповідальність за порушення законодавства України про працю. Кримінальна відповідальність. Адміністративна відповідальність. Дисциплінарна відповідальність. Матеріальна відповідальність.

Тема 16. Трудові спори

Загальна характеристика трудових спорів. Поняття і види трудових спорів. Класифікація трудових спорів. Причини виникнення трудових спорів.

Органи, що розглядають трудові спори. Принципи розгляду трудових спорів. Підвідомчість трудових спорів.

Індивідуальні трудові спори. Органи з розгляду індивідуальних трудових спорів. Комісія з трудових спорів (КТС): порядок створення, компетенція. Порядок і строки розгляду індивідуального трудового спору в КТС. Винесення рішення та його виконання.

Розгляд індивідуальних трудових спорів у місцевих судах. Трудові спори, що підлягають безпосередньому розглядові у судах.

Поняття і види строків з розгляду трудових спорів.

Колективні трудові спори. Органи з вирішення колективних трудових спорів: примирна комісія; трудовий арбітраж. Порядок їх створення та компетенція. Порядок прийняття і виконання рішення щодо колективного трудового спору. Незалежний посередник. Національна служба посередництва і примирення.

Право на страйк і його реалізація. Правові наслідки законного і незаконного страйку.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма (081 ПР бд 2023)						Заочна форма (081 ПР бз 2023)/ (081 ПР бз 2024[1] (стн))					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Предмет, метод, функції та система трудового права.	11	2	2	-	-	7	10/-	-	-	-	-	10/-
Тема 2. Джерела трудового права.	11	2	2	-	-	7	14/2	2/2	4/-	-	-	8/-
Тема 3. Основні принципи трудового права.	11	2	2	-	-	7	10/2	-/2	-	-	-	10/-
Тема 4. Суб'єкти трудового права.	13	-	2	-	-	11	14/2	2/2	2/-	-	-	10/-
Тема 5. Правовідносини у сфері трудового права України.	11	2	2	-	-	7	12/-	-	2/-	-	-	10/-
Тема 6. Колективні договори та угоди.	11	2	2	-	-	7	10/-	-	-	-	-	10/-
Тема 7. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування.	11	2	2	-	-	7	10/-	-	-	-	-	10/-
Тема 8. Трудовий договір.	11	2	2	-	-	7	16/-	2/-	4/-	-	-	10/-
Тема 9. Робочий час і час відпочинку.	11	2	2	-	-	7	10/-	-	-	-	-	10/-
Тема 10. Заробітна плата.	11	2	2	-	-	7	14/-	2/-	4/-	-	-	8/-
Тема 11. Гарантійні та компенсаційні виплати.	11	2	2	-	-	7	10/-	-	-	-	-	10/-
Тема 12. Внутрішній трудовий розпорядок. Трудова дисципліна.	11	2	2	-	-	7	10/-	-	-	-	-	10/-
Тема 13. Охорона праці	13	-	2	-	-	11	10/-	-	-	-	-	10/-
Тема 14. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.	11	2	2	-	-	7	10/-	-	-	-	-	10/-
Тема 15. Нагляд та контроль за дотриманням законодавства про працю в Україні.	11	2	2	-	-	7	10/-	-	-	-	-	10/-
Тема 16. Трудові спори.	11	2	2	-	-	7	10/-	-	-	-	-	10/-
Усього годин	180	28	32	-	-	120	180/6	8/6	16/-	-	-	156 /-
в т.ч. індивідуальне завдання: контрольна робота	-	-	-	-	-	-	10/-					10/-
Екзамен	27						27/-					

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма (081 ПР бд 2023)	заочна форма (081 ПР бз 2023) / (081 ПР бз 2024[1] (стн))
1	Предмет, метод функції та система трудового права.	2	-
2	Джерела трудового права.	2	2/-
3	Основні принципи трудового права.	2	-
4	Суб'єкти трудового права.	2	2/-
5	Правовідносини у сфері трудового права України.	2	2/-
6	Колективні договори та угоди.	2	-
7	Правове регулювання зайнятості та працевлаштування.	2	-
8	Трудовий договір.	2	2/-
9	Робочий час і час відпочинку.	2	2/-
10	Заробітна плата.	2	-
11	Гарантійні та компенсаційні виплати.	2	-
12	Внутрішній трудовий розпорядок. Трудова дисципліна.	2	-
13	Охорона праці.	2	-
14	Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.	2	-
15	Нагляд та контроль за дотриманням законодавства про працю в Україні.	2	-
16	Трудові спори.	2	-
Разом		32	10/-

7. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма (081 ПР бд 2023)	заочна форма (081 ПР бз 2023) / (081 ПР бз 2024[1] (стн))
1	Предмет, метод функції та система трудового права.	7	10/-
2	Джерела трудового права.	7	10/-
3	Основні принципи трудового права.	7	10/-
4	Суб'єкти трудового права.	11	10/-
5	Правовідносини у сфері трудового права України.	7	10/-
6	Колективні договори та угоди.	7	10/-
7	Правове регулювання зайнятості та працевлаштування.	7	10/-
8	Трудовий договір.	7	10/-
9	Робочий час і час відпочинку.	7	10/10

10	Заробітна плата.	7	10/10
11	Гарантійні та компенсаційні виплати.	7	10/-
12	Внутрішній трудовий розпорядок. Трудова дисципліна.	7	10/-
13	Охорона праці.	11	10/-
14	Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.	7	10/-
15	Нагляд та контроль за дотриманням законодавства про працю в Україні.	7	10/-
16	Трудові спори.	7	10/-
Разом		120	160/-
17	Індивідуальне завдання: в т. ч. контрольна робота	-	10/-

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти денної форми навчання направлена на закріплення теоретичного матеріалу та практичних навичок. Реалізація даного напрямку роботи передбачається шляхом виконання завдань для самостійної роботи здобувачів вищої освіти в позааудиторний час. Форма контролю – опитування.

Здобувачі вищої освіти заочної форми навчання виконують індивідуальне завдання у формі контрольної роботи згідно передбачених для них Методичних рекомендацій до виконання контрольних робіт з дисципліни Трудове право.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання	
	денна форма	заочна форма
ПРН 5.	<p>Поточний контроль: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів; виконання контрольної роботи (для заочної форми навчання).</p> <p>Семестровий контроль: екзамен</p>	
ПРН 6.	<p>Поточний контроль: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів; виконання контрольної роботи (для заочної форми навчання).</p> <p>Семестровий контроль: екзамен</p>	
ПРН 13.	<p>Поточний контроль: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів; виконання контрольної роботи (для заочної форми навчання).</p> <p>Семестровий контроль: екзамен</p>	

ПРН 19.	Поточний контроль: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів; виконання контрольної роботи (для заочної форми навчання). Семестровий контроль: екзамен
ПРН 20.	Поточний контроль: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів; виконання контрольної роботи (для заочної форми навчання). Семестровий контроль: екзамен
ПРН 21.	Поточний контроль: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів; виконання контрольної роботи (для заочної форми навчання). Семестровий контроль: екзамен
ПРН 22.	Поточний контроль: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів; виконання контрольної роботи (для заочної форми навчання). Семестровий контроль: екзамен

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль і підсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назва теми	Кількість балів по видам робіт					Написання рефератів за темами навчальної дисципліни*	Разом
	Опитування	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Розв'язування тестів			
1	2	3	4	5	6	7	
Тема 1. Предмет, метод функції та система трудового права.	-	2	1	28	5	3	
Тема 2. Джерела трудового права	-	2	1			3	
Тема 3. Основні принципи трудового права.	-	2	1			3	
Тема 4. Суб'єкти трудового права.	2	2	1			5	

Тема 5. Правовідносини у сфері трудового права України.	-	2	1			3
Тема 6. Колективні договори та угоди.	-	2	1			3
Тема 7. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування	-	2	1			3
Тема 8. Трудовий договір.	-	2	1			3
Тема 9. Робочий час і час відпочинку.	-	2	1			3
Тема 10. Заробітна плата.	-	2	1			3
Тема 11. Гарантійні та компенсаційні виплати.	-	2	1			3
Тема 12. Внутрішній трудовий розпорядок. Трудова дисципліна.	-	2	1			3
Тема 13. Охорона праці	2	2	1			5
Тема 14. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.	-	2	1			3
Тема 15. Нагляд та контроль за дотриманням законодавства про працю в Україні.	-	2	1			3
Тема 16. Трудові спори.	-	2	1			3
Разом	4	32	16	28		80
Екзамен						20
Разом						100

I. Поточний контроль

1. Опитування (0-2 бали).

Шкала та критерії оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Відповідь правильна, повна та обґрунтована. Студент володіє термінологією трудового права, посилається на норми законодавства (зокрема Кодексу законів про працю України та інших актів), розкриває сутність правових інститутів, може навести приклади.
1	Відповідь загалом правильна, але неповна або містить неточності. Студент орієнтується в матеріалі, але недостатньо використовує термінологію та посилання на законодавство.
0	Відповідь відсутня, неправильна або не стосується суті питання. Відсутнє юридичне обґрунтування та використання термінології трудового права.

2. Виконання завдань на практичних заняттях (0-2 бали).

Шкала та критерії оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Завдання виконано правильно і повністю. Студент коректно застосовує норми трудового права, обґрунтовує рішення, аналізує ситуацію, використовує правову термінологію.
1	Завдання виконано частково або з помилками. Є загальне розуміння матеріалу, але обґрунтування недостатнє або неточне.
0	Завдання не виконано або виконано неправильно. Відсутнє розуміння суті завдання та застосування норм трудового права.

3. Виконання завдань самостійної роботи (0-1 бал).

Шкала та критерії оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
1	Робота виконана та відповідає основним вимогам. Матеріал викладено в загальних рисах, використано базову термінологію трудового права, є мінімальне обґрунтування.
0	Робота не виконана або не відповідає вимогам. Відсутнє розкриття теми, термінологія та юридичне обґрунтування.

4. Розв'язування тестів (0-28 балів).

Шкала та критерії оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
24-28	Студент правильно виконав більшість тестових завдань (90–100%). Демонструє глибоке розуміння норм цивільного законодавства, впевнено орієнтується у правових категоріях.
17-23	Виконано значну частину тестових завдань (70–89%). Студент загалом орієнтується у матеріалі, але допускає окремі неточності у застосуванні норм цивільного права.
9-16	Виконано близько половини тестових завдань (30–69%). Знання фрагментарні, студент має труднощі у правильному застосуванні норм законодавства.
0-8	Виконано менше 30% тестових завдань або відповіді переважно неправильні. Відсутнє розуміння основних положень цивільного права.

5. Написання реферату здобувачами вищої освіти денної форми навчання (0-5 балів).

Шкала та критерії оцінювання

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію
5	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію. Тема реферату розкрита повністю, помилки відсутні
4	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень. Тема реферату розкрита повністю, але мали місце незначні помилки
3	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності. Мали місце помилки, які були усунуті за допомогою аудиторії
0-2	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання. Якщо помилки не були усунуті за допомогою аудиторії - нараховуються мінімальні 0 балів

Здобувачі вищої освіти мають право написати 1 (один) реферат за тематикою, яка пропонується в ході вивчення матеріалу дисципліни Трудове право і виступити з ним на практичному занятті.

*Реферат не є обов'язковим видом поточного контролю. Здобувачі вищої освіти мають право на його виконання за бажанням у разі потреби.

II. Підсумковий контроль

Форма підсумкового семестрового контролю знань успішності здобувачів вищої освіти денної форми навчання згідно з робочим та навчальним планом – **екзамен** (0-20).

Шкала та критерії оцінювання результатів їх навчання для підсумкового контролю із врахуванням очікуваних результатів навчання:

Шкала та критерії оцінювання

Шкала оцінювання, балів	Характеристика критерію
17-20	питання екзаменаційного білету розкрито у повному обсязі, проведено ґрунтовний самостійний аналіз питання, виклад систематизований та послідовний, достатньо посилань на історичні правові документи
13-16	питання екзаменаційного білету розкрито у достатньому обсязі, проведено ґрунтовний самостійний аналіз питань, виклад систематизований та послідовний
9-12	питання екзаменаційного білету в основному розкрито, але відсутній самостійний аналіз питань, виклад послідовний, але не достатні посилання на норми законодавства
5-8	питання екзаменаційного білету розкрито частково, відсутній самостійний аналіз питань, відповідь фрагментарна, не систематизована
1-4	питання екзаменаційного білету розкрито частково, відповідь носить описовий, а не аналітичний характер, не систематизована
0	відповіді на питання екзаменаційного білету не надано

*екзамен складається з 2 теоретичних питань

Схема нарахування балів із навчальної дисципліни

Заочна форма навчання

Назви тем	Кількість балів по видам робіт					Разом
	Опи-ту-ван-ня	Виконан-ня вправ на прак-тичних заняттях	Виконан-ня зав-дань самостій-ної роботи	Роз-в'язу-вання тестів	Напи-сання рефе-ратів за тема-ми навча-льної дис-цип-ліни*	
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Предмет, метод функції та система трудового права.	-	1	1	10	5	2
Тема 2. Джерела трудового права.	-	1	1			2
Тема 3. Основні принципи трудового права.	-	1	1			2
Тема 4. Суб'єкти трудового права.	1	1	1			3
Тема 5. Правовідносини у сфері трудового права України.	-	1	1			2
Тема 6. Колективні договори та угоди.	-	1	1			2
Тема 7. Правове регулювання зайнятості та працевлаштування.	-	1	1			2
Тема 8. Трудовий договір.	1	1	1			3
Тема 9. Робочий час і час відпочинку.	1	1	1			3
Тема 10. Заробітна плата.	-	1	1			2
Тема 11. Гарантійні та компенсаційні виплати.	1	1	1			3
Тема 12. Внутрішній трудовий розпорядок. Трудова дисципліна.	1	1	1			3
Тема 13. Охорона праці.	1	1	1			3
Тема 14. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору.	1	1	1			3
Тема 15. Нагляд та контроль за дотриманням законодавства про працю в Україні.	1	1	1			3
Тема 16. Трудові спори.	1	1	1			3
Разом	8	16	16	10		50
Контрольна робота						30
Екзамен						20
Разом						100

I. Поточний контроль

1. Опитування (0-1 бал).

Шкала та критерії оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
1	Відповідь правильна та відповідає суті питання. Студент володіє базовою термінологією трудового права, орієнтується в основних нормах законодавства (зокрема Кодексу законів про працю України), може коротко обґрунтувати відповідь.
0	Відповідь відсутня, неправильна або не розкриває суті питання. Відсутнє розуміння основ трудового права та юридичне обґрунтування.

2. Виконання завдань на практичних заняттях (0-1 бал).

Шкала та критерії оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
1	Завдання виконано правильно або з незначними неточностями. Студент демонструє базове розуміння норм трудового права та може частково обґрунтувати рішення.
0	Завдання не виконано або виконано неправильно. Відсутнє розуміння суті завдання та застосування норм трудового права.

3. Виконання завдань самостійної роботи (0-1 бал).

Шкала та критерії оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
1	Робота виконана та відповідає основним вимогам. Матеріал викладено в загальних рисах, використано базову термінологію трудового права, є мінімальне обґрунтування.
0	Робота не виконана або не відповідає вимогам. Відсутнє розкриття теми, термінологія та юридичне обґрунтування.

4. Розв'язування тестів (0-10 балів).

Шкала та критерії оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
9-10	Студент правильно виконав більшість тестових завдань (90–100%). Демонструє глибоке розуміння норм цивільного законодавства, впевнено орієнтується у правових категоріях.
7-8	Виконано значну частину тестових завдань (70–89%). Студент загалом орієнтується у матеріалі, але допускає окремі неточності у застосуванні норм цивільного права.
3-6	Виконано близько половини тестових завдань (30–69%). Знання фрагментарні, студент має труднощі у правильному застосуванні норм законодавства.
0-2	Виконано менше 30% тестових завдань або відповіді переважно неправильні. Відсутнє розуміння основних положень цивільного права.

5. Виконання контрольної роботи для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання (0-30 балів).

Шкала та критерії та оцінювання

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію
------------------------	-------------------------

25-30	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію
20-24	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
10-19	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
0-9	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання

6. Написання реферату здобувачами вищої освіти заочної форми навчання (0-5 балів).

Шкала та критерії оцінювання

Шкала оцінювання, бали	Характеристика критерію
5	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію. Тема реферату розкрита повністю, помилки відсутні
4	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень. Тема реферату розкрита повністю, але мали місце незначні помилки
3	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності. Мали місце помилки, які були усунуті за допомогою аудиторії
0-2	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання. Якщо помилки не були усунуті за допомогою аудиторії - нараховуються мінімальні 0 балів

Здобувачі вищої освіти мають право написати 1 (один) реферат за тематикою, яка пропонується в ході вивчення матеріалу дисципліни Трудове право і виступити з ним на практичному занятті.

*Реферат не є обов'язковим видом поточного контролю. Здобувачі вищої освіти мають право на його виконання за бажанням у разі потреби.

II. Підсумковий контроль

Форма підсумкового семестрового контролю знань успішності здобувачів вищої освіти заочної форми навчання згідно з робочим та навчальним планом – **екзамен** (0-20).

Шкала та критерії оцінювання результатів їх навчання для підсумкового контролю із врахуванням очікуваних результатів навчання:

Шкала та критерії оцінювання

Шкала оцінювання, балів	Характеристика критерію
17-20	питання екзаменаційного білету розкрито у повному обсязі, проведено ґрунтовний самостійний аналіз питання, виклад систематизований та послідовний, достатньо посилань на історичні правові документи
13-16	питання екзаменаційного білету розкрито у достатньому обсязі, проведено ґрунтовний самостійний аналіз питань, виклад систематизований та послідовний
9-12	питання екзаменаційного білету в основному розкрито, але відсутній самостійний аналіз питань, виклад послідовний, але не достатні посилання на норми законодавства
5-8	питання екзаменаційного білету розкрито частково, відсутній самостійний аналіз питань, відповідь фрагментарна, не систематизована
1-4	питання екзаменаційного білету розкрито частково, відповідь носить описовий, а не аналітичний характер, не систематизована
0	відповіді на питання екзаменаційного білету не надано

*екзамен складається з 2 теоретичних питань

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене при вивченні навчальної дисципліни (за потреби)

Ноутбук, хмарні додатки Google, Internet-браузери, мережа Wi-Fi, мультимедійне обладнання (проектор, екран). Бібліотека юридичної літератури ПДАУ (<https://www.pdau.edu.ua/content/biblioteka-yurydychnoyi-literatury>), Електронний репозитарій ПДАУ (<http://dSPACE.pdau.edu.ua:8080>)

13. Політика навчальної дисципліни

13.1 Щодо термінів виконання та перескладання: практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це директорат навчально-наукового інституту, шляхом подання витягу з протоколу засідання кафедри. Директор навчально-наукового інституту своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує директор навчально-наукового інституту за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного

проходження контрольного заходу є остаточною.

13.2 Щодо академічної доброчесності: здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті, Порядку перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у Полтавському державному аграрному університеті.

13.3 Щодо відвідування занять: навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.

13.4 Щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти: на здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

13.5 Щодо оскарження результатів оцінювання: після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної

дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту, яку розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням директора інституту. Апеляційна комісія протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Присутність здобувача вищої освіти на засіданнях апеляційної комісії є обов'язковою. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання і не змінюється або попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів і здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена.

14. Рекомендовані джерела інформації

Нормативні:

1. Європейська соціальна хартія ETS № 35 прийнята Радою Європи: Міжнародний документ від 18 жовтня 1961. Інформаційний бюлетень Міністерства праці України "Людина і праця". 1992. № 5.

2. Загальна декларація прав людини. Резолюція 217A (II) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. URL: <http://www.rada.gov.ua>

3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права. Резолюція 2200-(III) Генеральної Асамблеї ООН від 16 грудня 1966 р. Ратифікований Українською РСР

згідно з Указом Президії Верховної Ради УРСР від 19 жовтня 1973 р. № 2148. URL: <http://www.rada.gov.ua>

4. Конвенція про захист прав і основних свобод людини 1950 року, Перший протокол та протоколи № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Ратифіковані Україною 17 липня 1997 р. URL: <http://www.rada.gov.ua>

5. Конституція України. від 28 червня 1996 № 254 к/96ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. ст.141.

6. Кодекс Законів про працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII. *Відомості Верховної Ради УРСР* від 17.12.1971, № 50. ст. 375.

7. Цивільний Кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. *Офіційний вісник України*. 2003. №11. 28 березня. ст.461.

8. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р. № 8073-X. *Відомості Верховної Ради УРСР* від 18.12.1984 1984 р., № 51, ст. 1122.

9. Цивільно-процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. № 1618-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 4041, 42. ст. 492.

10. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 р. № 2694-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 49. ст.668.

11. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 13 грудня 1991 р. № 1977-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 12. ст.165.

12. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25 березня 1992 р. № 2232-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 27. ст.385.

13. Про оздоровлення та відпочинок дітей: Закон України від 04 вересня 2008 р. №375VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2008. № 45. ст.313.

14. Про нотаріат: Закон України від 02 вересня 1993 року № 3425XII. *Відомості Верховної Ради*. 1993, № 39. ст.383.

15. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05 липня 2012 р. №5076-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013, № 27. ст.1438.

16. Про оплату праці: Закон України від 24 березня 1995 р. № 108/95ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 17. ст.121.

17. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16 березня 2000 р. №1550-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 23. ст.176.

18. Про захист населення від інфекційних хвороб: Закон України від 06 квітня 2000 р. № 1645-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 29. ст.228.

19. Про колективні договори і угоди: Закон України від 01 липня 1993 р. № 3356XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 36. ст.361.

20. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15 вересня 1999 р. № 1045XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 45. ст.397.

21. Про ратифікацію Європейської соціальної хартії (переглянутої): Закон України від 14.09.2006 р. № 137. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 43. ст. 418.

22. Про зайнятість населення: Закон України від 05 липня 2012 р. № 803-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 14. ст. 170.

23. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття: Закон України від 2 березня 2000 р. № 1533-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 22. ст.171.

24. Про державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії: Закон України від 05 жовтня 2000 р. № 2017-III. *Відомості ВРУ*. 2000. № 48. ст. 409.

25. Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 р. № № 1556-VII.

Відомості Верховної Ради України. 2014. № 37-38. ст. 2616.

26. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02 червня 2016 року № 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 31. ст. 545.

27. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні: Закон України від 05 лютого 1993 р. № 2998XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 16. ст.167.

28. Про відпустки: Закон України від 15 листопада 1996р. № 504/96ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 2. ст.4

29. Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні: Закон України від 21 березня 1991 р. № 875-XII . *Відомості Верховної Ради України*. 1991. №128-21. ст. 252.

30. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. ст.170

31. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. № № 889-VIII *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. ст. 60

32. Основні напрями розвитку трудового потенціалу в Україні на період до 2010 року, затверджені Указом Президента України від 3 березня 1999 р. № 958/99. *Офіційний вісник України*. 1999. № 31. ст. 42.

33. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні : Закон України від 5 лютого 1993 р. № 2998-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 16. Ст. 167.

Основні:

1. Сьомич М.І. Трудове право: Навчальний посібник; Полтавський державний аграрний університет, Видавництво ПП «Астрая», Полтава 2023. 337 с.

2. Трудове право України: підручник (за ред. проф. О. М. Ярошенко). Харків: Вид-во 2022. 376 с.

3. Трудове право України: Підручник / В.І. Щербина, А.М. Соцький. Чернівці: Технодрук, 2021. 552 с.

4. Чанишева Г. І. Трудове право України : навчально-методичний посібник / Г. І. Чанишева. Одеса: Фенікс, 2022. 282 с.

5. Венедіктов С. В. Трудове право України: підручник. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Діа, 2024. 228 с.

Допоміжні:

6. Кальян О.С., Купчення Л.І, Сьомич М.І. Окремі питання юридичної відповідальності за порушення природоохоронного законодавства. *Journal «ScienceRise: Juridical Science»*. № 3 (25). 2023 С. 41-46.

7. Сьомич М.І. Державний контроль за дотриманням законодавства в підприємствах харчової промисловості. Державне управління: удосконалення та розвиток. Електронне наукове фахове видання Дніпровського державного аграрно-економічного університету. 2020. № 3/2020. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua>.

8. Сьомич М.І., Ткаченко Н.Е., Шкробот М.В., Евтух А. І. Безпекові аспекти антикризового управління розвитком інноваційно орієнтованих підприємств та розвитку їх кадрового потенціалу в умовах економіки знань та сучасного правового забезпечення. Формування ринкових відносин в Україні. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2023. № 3 С. 36-43.

9. Somych M., Kalian O., Strilets B. Some theoretical and practical problems of legal

protection of occupational safety: national and international aspects. Visegrad Journal on Human Rights. 2024. №1. P. 102-108.

10. Сьомич М.І., Стрілець Б.В., Шведенко П.Ю. Медіація в трудових спорах: перспективи застосування в Україні та досвід Європейського Союзу. Електронне наукове фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал». 2025 С. 409-413. http://www.lsej.org.ua/9_2024/100.pdf

Інформаційні ресурси:

1. Законодавство України: офіційний сайт Верховної Ради України.
URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт Президента України. URL : <http://www.president.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL : <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua>.
5. Бібліотека українських підручників. URL : <http://pidruchniki.ws/pravo>
6. European Court of Human Rights. URL : <https://hudoc.echr.coe.int>.